

Mare de Déu amb nen

MDG 274

Fitxa tècnica

Material: taula policromada
 Cronologia: s. XV
 Tècnica: pintura a l'oli
 Dimensions: 87.5 x 61.5 cm
 Número d'inventari: 274

Iconografia

La Verge es presenta amb una figura de tres quarts, lleugerament inclinada i sosté sobre el braç esquerre el Nen mentre el protegeix, encerclant-lo amb el dret, seguint models iconogràfics de tradició bizantina. L'origen es troba en les icones de tradició oriental, amb presència de rics repujats de plata que retallen la figura de la mare i el nen a manera d'emmarcat, aquí substituïts per un preciosisme en el detall del dibuix sobre un fons daurat.

No hi ha relació entre la mare i el fill, més enllà de la presentació per la mare, que conserva el hieratisme de les "maiestas" precedents. La mare sosté el fill i el mostra assegut al braç. Ambdós conserven una rigidesa en la posició i en els rictus, sense una aparent relació de joc o tendresa que anirà guanyant terreny en les figuracions posteriors de la mare amb el Nen.

Iconogràficament, tot i veure de la tradició bizantina respon a la tradició de la Verge reial o reina, coronada i vestida amb ropatges reials que sosté en el braç, dret o esquerra el Nen rei. Aquesta iconografia anirà guanyant força a partir del segle XIV i suplirà la Verge en majestat o tron de saviesa [Sede sapientiae] d'origen romànic per la Verge Mare en aquesta cas com a "Theotokos" [Mare de Déu amb Nen en braços o Eleusa], mare tendre i afectuosa del gòtic.

L'al·lusió a la maternitat divina del nen es fa present en un element simbòlic a destacar: la presència de la flor, lliri o assutzena, que acostuma a acompanyar la iconografia de la Mare de Déu. El lliri en alguns casos i l'assutzena en altres són dues flors a les quals se'ls atribueix la simbologia de la candidesa, símbols de la sexualitat femenina i símbol de la tendresa. El lliri blanc representa la puresa, l'amor virginal i l'amor místic. De les assutzenes a més són conegudes com la flor de la Verge, i conta la llegenda que aquestes flors eren grogues fins que la Verge les va torçar.

Tot i que la flor és més típica en les escenes de l'anunciació, on l'àngel anunciador la porta a la mà i l'ofereix a la Verge com a símbol de la seva nova immaculada maternitat. Aquí és el Nen el que l'ostenta a la mà i amb ell simbolitzaria el seu naixement i la seva condició de fill del no pecat, fill de mare verge.

Descripció

La pintura a l'oli sobre fusta del MdG de la Mare de Déu respon al model iconogràfic de MaredeDéu amb Nen de tradició orientalitzant. D'aquella tradició queden les restes en els fons daurat i treballat amb incisions, que confereixen a la imatge un fons irreal i auri on situar una imatge d'alt contingut simbòlic.

Aquesta taula, però, és un exemple del nivell artístic al qual es va arribar en certs tallers a l'entrada del renaixement pictòric europeu. La imatge amb rics i vius colors que contrasten amb el fons, dibuixen ambdós personatges amb preciosisme pictòric i cromàtic amb un treballat i minucios traç, seguint els models del pictoricisme italià de l'escola de Siena que trobaran en Giotto un dels seus principals representats i mestres del cromatisme del quatre-cents.

La Mare de Déu apareix coberta amb una gran mantó blau amb el Nen Jesús als braços en un espai creat a partir dels seus cossos sobre un fons daurat intemporal. Les figures aconsegueixen un volum en introduir la perspectiva i un subtil escorç en aquesta taula. Els personatges presenten trets estilitzats i formes anatòmiques allargades, que es poden veure clarament en els dits de la mà dreta i el coll de la Verge. Els trets facials de les dues figures són molt semblants: tenen les celles fines i llargues, la forma dels ulls ametllats i la boca petita i carnosa, i el mentó molt definit, el tret clarament diferencial el trobem en el nas, la Verge té un nas recte i fi, i el Nen té un nas propi d'un infant. El Nen Jesús amb rostre seriós. Sembla un nen gran, allunyat de la representació de Jesús nadó. Amb la mà dreta aguanta un lliri o una assutzena i amb l'esquerra es recull la túnica de color púrpura que representa la reialesa del personatge tant en el camp terrenal com en el diví, que li cobreix mig cos i deixa al descobert una camisola blanca i els peus nus. Les figures adquireixen un major naturalisme per la posició del cap: els dos personatges tenen el coll una mica girat, la Verge mira directament a l'espectador mentre que, en canvi, el Nen Jesús té la mirada perduda cap a la dreta.

El color daurat adquireix en aquesta pintura un gran protagonisme, tant en el fons de la taula com en l'ornamentació que també trobem en el vestit i la túnica de la Verge, en alguns detalls brunyits, però sobretot simulant brodats de fil d'or (brocats) en el vestit de la Mare de Déu. La MaredeDéu, que apareix sense corona, es presenta amb un mocador blanc de lli que li cobreix els cabells i per sobre porta el mantell blau que representa la justícia i la saviesa. Les dues figures apareixen amb una aurèola de forma circular, i adornada amb orles i fistons, que ens assenyala el seu origen diví.

La taula té una composició geomètrica en forma piramidal que fuig del decorativisme per plasmar el que és essencial. La forma triangular d'amplia base estabilitza la composició, i dona immobilitat i serenitat a la imatge.

L'aplicació de la llum és homogènia, l'artista utilitza la llum per donar relleu a les figures i per treballar els plecs de les robes, per aconseguir així un major realisme en la pintura.

Procedència

De la Mare de Déu amb Nen del MdG es desconeix la seva procedència. La pintura sobre taula consta registrada en l'antic inventari del Museu del 1946, sense determinar-ne la procedència. En tractar-se d'una peça d'una bona factura pictòrica i que, evidentment, tenia com a regents i prenia com a exemple altres peces d'estimable valor artístic, fa difícil atribuir-li un origen local vist el context productiu del moment. Així doncs, caldria atribuir-li una execució en tallers probablement no catalans.

El balcó

Mare de Déu amb nen. Pintura al oli (segle XV dC). MDG 274